

Vince, Zlatko, 1988., Pregled hrvatskih gramatika u drugoj polovici 19. stoljeća, Zbornik Matice srpske za filologiju i lingvistiku, XXXI./2., Novi Sad, 77.–95.

Vince, Zlatko, 2002., Putovima hrvatskoga književnog jezika, Nakladni zavod Matice hrvatske, Zagreb

Sažetak

Dubravka Smajić, Učiteljski fakultet, Osijek

UDK 811.163.42-26(091), znanstveni članak,

primljen 28. rujna 2007., prihvaćen za tisak 30. listopada 2007.

Ljudevit Jonke about the Work of Mirko Diković

Central scientific interest of Ljudevit Jonke is dedicated to the standard language of the 19th century, the standardization of which was also influenced by the school grammars of Mirko Divković – a grammarian from the period in which the standard was at its breaking point. The author of this paper focuses her interest on Jonke's review and his assessment of Divković's role in the literary and linguistic turmoil at the turn from the 19th into the 20th century.

NEKOLIKO BILJEŽAKA O MUČNIM TRENUTCIMA LJUDEVITA JONKEA

eko sam vrijeme pisao dnevnik i 12. 3. 1974. zapisao ovo:

Na današnjoj sjednici za gramatiku čitali smo pismo Lj.(udevita) J.(onkea) gdje otkazuje dalju suradnju na gramatici! Tri puta ponavlja da nije više sposoban sjedjeti na dugim sjednicama.

Umoran je od svega.

Razumljivo je da mu je teško.

Teško je ići u mirovinu jer je to pretposljednja stuba, posljednja je smrt.

Teško je ići šutke kad ti ne kažu ni hvala za ono u čemu si ostavio svoj vijek. Dekan je na jednom sastančiću pokušao popraviti ono što je Vijeće propustilo, ali to je bilo samo krpanje i toliko tužnije.

Teško je ići u mirovinu s nogom u stražnjicu, a još teže kad ti ju daje onaj s kojim si uvijek težio živjeti u miru.

Tomu je potreban kratak komentar.

Profesor je Jonke postao predsjednikom Matice hrvatske na molbu Miroslava Krležu i Josipa Vrhovca. Molili su ga da se prihvati predsjednikovanja da to ne

bi dopalo u ruke kojega ekstremista. Profesor je Jonke težio da javno ne ratuje s Partijom ako se to ikako može izbjeći, ali kad je 1971. stradala Matica hrvatska, stradao je i prof. Jonke. On je 1971. bio na studijskoj godini, a poslije je morao u mirovinu. Partijska organizacija uz umirovljenje Grge Gamulina smatrala je da je to najmanja i najbezbolnija žrtva koju fakultet mora platiti da bi se iskupio od „grijeha nacionalizma“. Božidar Gagro, tadašnji sekretar partijske organizacije Filozofskoga fakulteta, jednom se pohvalio:

- Važno je da nitko nije izgubio radno mjesto.

Profesoru se Jonkeu nije išlo u prisilnu mirovinu, ali je morao. Otišao je Krleži moleći ga za pomoć.

Krleža ga upita, ima li pune godine za mirovinu, Jonke potvrdi, a Krleža mu kaže:

- Professore, tako je divno biti u mirovini!

Jonke je te riječi doživio kao cinizam. Vrhovcu nije ni išao, jer mu komitet ne bi ni mogao pomoći i da je htio, nije dao Savez boraca. Rekao je:

- Ne može Matica biti kriva, a njezin predsjednik prav.

I tako je prof. Jonke od 1971. živio u političkoj nemilosti i pri njegovu odlasku u mirovinu Znanstveno-nastavno vijeće Filozofskoga fakulteta propustilo je učiniti svoju dužnost.

Godine 1977. ti su se događaji ponovili gotovo u drastičnijem obliku.

Pripremali smo proslavu 70. obljetnice Jonkeova života. On je bio još u političkoj nemilosti i Partija je vršila na nas pritisak da to ne radimo. Nismo pristali. Već smo tiskali i pozivnice za proslavu. Rekli smo: to nema nikakvo političko značenje, to je samo kolegijalni čin.

Tada je jedan visoki partijski funkcionar vršio pritisak na prof. Jonkea i prisilio ga da odustane od proslave. Odustao je i molio mene da odustanemo i mi. Nisam pristao. Rekao sam mu:

- Professore, vi s time nemate ništa, čak službeno i ne znate za to. Pustite nama da napravimo što smo naumili.

Nije dopustio. Rekao je:

- Ne mogu dopustiti da mi tucaju orahe na glavi.

Morali smo odustati iako sam ja već pripremio govor.

Dvije godine poslije profesor je Jonke umro i moj je pripremljeni govor poslužio kao osnova nekrologu u Jeziku.

Profesor Jonke umro je 15. ožujka 1979., točno na dan dvanaeste obljetnice Deklaracije.

Stjepan Babić